

Patienter och personal behöver fler vårdplatser

Neddragningar och så kallade effektiviseringar har urholkat den svenska sjukhusvården. I dag råder det en ihållande brist på resurser och bemannade vårdplatser på alla våra 60 akutsjukhus.

Socialstyrelsen har visat att överbeläggningar på våra sjukhus utgör ett ständigt hot mot patienternas säkerhet. De anställda i sjukvården har, liksom andra personer på arbetsmarknaden, också en lagstadgad rätt till en trygg och hållbar arbetsmiljö.

Arbetsmiljöverket har därför med stöd av arbetsmiljölagen utdömt stigande viten till en del sjukhus exempelvis i Sundsvall, Malmö, Gävle och Helsingborg. Nyligen överklagade Skånes universitetssjukhus (SUS) ett hot om vite på 4,3 miljoner kronor för allvarliga brister i arbetsmiljön på akutmottagningen i Lund.

Det kan tyckas vara onödigt mycket pengar att lägga på annat än själva den medicinska verksamheten. Skälet som Arbetsmiljöverket uppger är att det råder en »oacceptabel obalans« mellan akutmottagningens faktiska uppdrag och de personalresurser som finns att tillgå. Arbetsförhållandena på akutmottagningen är inte bara tillfälligtvis, utan regelmässigt så påfrestande att personalens hälsa hotas.

Precis som Läkarföreningen kopplar Arbetsmiljöverket problemen till bristen på vårdplatser. I förra numret av Läkartidningen kommenterade arbetsmiljöinspektör Lise-Lotte Hamfelt situationen i Lund: »Det blir stopp i flödet eftersom patienter som är färdiga att läggas in måste stanna kvar på akuten eftersom det inte finns några lediga vårdplatser. Det betyder ytterligare arbetsuppgifter för personalen.«

I Stockholm råder det också stor brist på vårdplatser. Trycket med överbeläggningar på S:t Görans sjukhus, Södersjukhuset och Danderyds sjukhus har varit hårt under senare tid. Nyligen försattes akutmottagningarna på Karolinska universitetssjukhuset i Solna och Huddinge till och med i så kallat beredskapsläge.

»Så här års har vi exceptionell anhopning av alla möjliga infektioner, och min känsla är att marginalerna blir mindre och mindre att hantera de här topparna. Men även om vi haft fler vårdplatser räddar det inte vårdsituationen i Stockholm, där det kan behövas uppemot 500 nya platser«, konstaterade sjukhusdirektör Birgir Jakobsson i en intervju i Dagens Nyheter.

Illustration: Colourbox

De minskande marginaler Birgir Jakobsson talar om betyder ökande risker för patienter och anställda. Hitills har de planerade åtgärderna mot överbeläggningar inte alls räckt till. Med största sannolikhet kommer ytterligare viten att utdömas framöver.

Företrädare för SKL, Sveriges Kommuner och landsting, har talat om överbeläggningar som ett problem som bör lösas med bättre ledningssystem. Förvisso behövs bättre ledningssystem, men fram till dess att dessa system är i drift måste ju vården på våra sjukhus fungera. Vi kan inte ha en pågående vardagskatastrof.

En sjuksköterska, verksam på akutkliniken i Lund, sammanfattar läget på ett bra sätt i ett mejl till mig:

»Det känns kränkande att politikerna tror och förmedlar till allmänheten att vi kan jobba så mycket smartare – efter flera års jobb med lean. De stora effektiviseringsvinsterna är redan inhämtade och man kan inte effektivisera samma sak två gånger. Framför allt går det inte att hitta smartare arbetssätt om man inte har arbetsro och inte längre har någon tid avsatt för utveckling.«

Ett steg i rätt riktning vore att få en bättre kontroll över hur den faktiska situationen ser ut runt om i landet. I dag finns nämligen en rikstäckande norm för hur överbeläggningar ska räknas och redovisas. Det är därför hög tid att respektive sjukhus öppet redovisar sin överbeläggning i siffror. Allmänheten bör få tillgång till några viktiga nyckeltal. Till exempel bör det gälla uppgifter om hur stor del av sjukhusets avdelningar som är överbelagda och hur ofta.

Som patient vill jag kunna dra nytta av det fria vårdvalet och kunna välja bort sjukhus med brister i medicinsk kvalitet på grund av otillräcklig bemanning och brist på resurser. Dessa jämförande siffror är också ytterst relevanta för att anställda och fackföreningsombud ska kunna överblicka sjukhusets arbetsmiljö. ■

»I dag råder det en ihållande brist på resurser och bemannade vårdplatser på alla våra 60 akutsjukhus.«

Marie Wedin

ordförande i Läkarförbundet
marie.wedin@slf.se

Varje vecka skriver representanter för Sveriges läkarförbund.

